

To in ono.

Dr. Filip Rezak, saski dvorni kaplan, je ohhajal dne 25. novembra 1909 petindvajsetletnico svojega duhovništva. On je eden najboljših živečih pisateljev lužičkih Srbov. Se kot dijak je prevedel s češkega „Babico“ Božene Némceve ter jo izdal na lastne stroške. Petnajst let že urejuje katoliški koledar „Krajan“, ki je jako razširjen in si je pridobil veliko zaslug za lužiško ljudstvo. Priredil je tudi veliki in mali katekizem in bibliške zgodbe za lužiške šole. Rezak je marljiv sodruknik poljudnega časnika „Katholsky Posol“; mnogo je tudi pisal v knjige Srbske Matice. Priredil je tudi stenografijo za lužiški jezik in jo izdal na lastne stroške. Zdaj pripravlja za tisk prevod sv. pisma starega zakona.

Dr. Rezak se je rodil dne 22. aprila 1859 v Vuricah pod Budišinom, v duhovnika je bil posvečen dne 25. novembra 1884. Najprej je bil kaplan v Hrostitcah, potem upravitelj v Kamenici, nato pa rektor lužiškega semenišča v Pragi. L. 1895. je postal izpovednik saškega kraljeviča Jurija, a l. 1902. pa dvorni kaplan. V priznanje za njegove zasluge mu je dal kralj l. 1908. red Albrehta s križem prve vrste.

Dr. Rezak je neumoren delavec. Počitnice porabi za to, da nadomestuje kakšnega duhovnika na deželi in pride tako neposredno v dotiko z ljudstvom. Jako je ljubljen in spoštovan od vseh lužičkih Srbov. Jubilej je praznoval v Draždanih; v kraljevem gradu je opravil sv. mašo z asistenco duhovnikov, potem je bil pa banket v hiši rokodelskih pomočnikov, kamor je prišel tudi škof in mnogo duhovnikov. Bila je lepa domača slovesnost lužičkih Srbov.

† **Hermenegild Jireček**. Dne 29. decembra 1909 je umrl v Visokem Mitu slavni češki pravnik in pisatelj, bivši sekcijški šef naučnega ministrstva in učitelj careviča, Hermenegild Jireček. Rodil se je l. 1827. v Visokem Mitu, študiral v Litomišlu in v Pragi, v državno službo je vstopil l. 1854. Pisateljevati je začel že l. 1844., najprej je napisal neko

dramo, izdal antologijo češke humoristike, potem se je pa lotil zgodovinsko-pravnega znanstvenega delovanja. Njegova glavna dela so: „Župy česke a moravske Sbirka listin uher-sko-slovenskych“. L. 1843. je izdal prvi zvezek velikega dela „Slovanskè pravo v Čechah“, od katerega so izšli do l. 1872. trije zvezki, a sega samo do XIV. veka. L. 1866. je pričel izdajati „Codex iuris bohemic“, l. 1880. je pa izdal „Svod zakonuv slovanskych“, a l. 1893. „Antiquae Bohemiae usque ad exitum saeculi XII. topographia historica“. Manjših njegovih del in spisov ne moremo naštet, saj je že ob njegovi 50 letnici l. 1894. njegova bibliografija obsegala 110 del.

Kot minister se je kazal odločnega Slovana, bil je jako naklonjen Slovencem, pomagal je ustanoviti akademijo znanosti v Krakovu. L. 1881. je dobil plemenitaški naslov s pridevkom „s Samokova“; od l. 1874.—1877. je učil careviča Rudolfa češkega slovstva in jezika.

Hermenegild Jireček se ne sme zamenjati s svojim bratom Jožefom, ki je bil profesor češkega slovstva, in ne z njegovim sinom Jožefom Konstantinom, ki je pisal zgodovino Bosne in Bulgarije, bil bolgarski naučni minister, in zdaj profesor slavistike na dunajskem vseučilišču.

Grunvaldska stoletnica. Dne 15. julija 1410 so dosegli Poljaki slavno zmago nad Nemci pri Grunvaldu. S tem se je postavil jez nemškemu prodiranju proti vzhodu, in Slovani na severu so se ohranili v svojih zemljah. Letos nameravajo Poljaki prirediti v spomin na to bitvo velike slavnosti, katerih se bodo udeležili tudi drugi Slovani. V Krakovu se bo postavil velik spomenik na grunvaldsko zmago. Stal bo najbrže na glavnem trgu sredi mesta pred Marijino cerkvijo, tam, kjer so se poklanjali pozneje pruski kralji kraljem poljskim. Bitev pod Grunvaldom in poklon pruski (hođ pruski) v Krakovu je ovekovečil veliki poljski slikar Matejko s krasnimi umotvori.

PEARY, NAJDITELJ SEVERNEGA TEČAJA